

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

Factors Associated with Bullying Victimization among Secondary School Students in Mueang District, Nakhon Ratchasima Province

พรพิมล ประกอบจรรยา* สุธาสินี ฉาบไธสง บงกชกร เขตคาม อาทิตยา คำภาชาติ สุปรียา สิงยะเมือง

Phonphimon Prakopchanya* Suthasinee Chabthaisong Bongkochkorn Ketkham

Arthittaya Khamphachat Supriya Singyamueang

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล นครราชสีมา ประเทศไทย 30000

Faculty of Nursing, Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima Province, Thailand 30000

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนาเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อายุ 12-18 ปี จำนวน 387 คน โดยมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามความมุ่งมั่น (แบบสั้น) ฉบับภาษาไทย แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว และแบบสอบถามการถูกกลั่นแกล้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน และการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ($r = -.292, p < .05$) ความมุ่งมั่น ($r = -.229, p < .05$) และสัมพันธภาพในครอบครัว ($r = -.0295, p < .05$) แต่ปัจจัยด้านเพศ ($X^2 = 1.313, p = .519$) อายุ ($r = -.080, p = .115$) และดัชนีมวลกาย ($r = .068, p = .180$) ไม่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้ง ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลให้พยาบาล ครู และผู้เกี่ยวข้องด้านสุขภาพจิตเด็กพัฒนาการป้องกันการถูกกลั่นแกล้ง โดยส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมุ่งมั่นในการเรียนหรือการทำตามเป้าหมาย และเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว

คำสำคัญ: การถูกกลั่นแกล้ง การเห็นคุณค่าในตนเอง ความมุ่งมั่น สัมพันธภาพในครอบครัว นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

Abstract

This research is a descriptive correlational study to investigate the factors associated with bullying victimization among secondary school students in Mueang district, Nakhon Ratchasima province. The sample consisted of 387 secondary school students aged 12–18 years, studying in schools under the secondary educational service area office Nakhon Ratchasima in Mueang district. The participants were selected using multi-stage random sampling. The research instruments included a personal information questionnaire, a Thai version of the self-esteem scale, a short version of the grit scale, a family relationship questionnaire, and a

bullying victimization questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics, Spearman's rank correlation, and Chi-square test.

The results showed that self-esteem ($r = -.292, p < .05$), grit ($r = -.229, p < .05$), and family relationship ($r = -.295, p < .05$) were significantly associated with bullying victimization. However, gender ($X^2 = 1.313, p = .519$), age ($r = -.080, p = .115$), and body mass index ($r = .068, p = .180$) were not significantly associated with bullying victimization. The findings of this study can be used by nurses, teachers, and other professionals involved in child mental health to develop bullying victimization preventions by promoting children's self-esteem, strengthening their perseverance in learning or achieving goals, and fostering positive family relationships.

Keywords: Bullying, Self Esteem, grit, Family Relations, Secondary school

บทนำ

ปัญหาการถูกลั่นแกล้งในวัยรุ่นเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ประเทศไทยมีอัตราการถูกลั่นแกล้ง (bullying) สูงเป็นอันดับ 2 ของโลก โดยพบการถูกลั่นแกล้งด้วยการตบหัว ร้อยละ 62.07 รองลงมาคือ การล้อพูดการี ร้อยละ 43.57 และการพูดจาเหยียดหยาม ร้อยละ 41.78 นอกจากนั้น ยังพบการถูกลั่นแกล้งด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การล้อปมด้อย การนินทา การด่าทอ และการกลั่นแกล้งในสื่อออนไลน์ เป็นต้น ปัญหาการถูกลั่นแกล้งทำให้เด็กมีความวิตกกังวล มีภาวะซึมเศร้า และมีปัญหาในการเรียน¹ หากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและการใช้ชีวิตในสังคมของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

วัยรุ่นที่ถูกลั่นแกล้งเกิดจากหลายปัจจัย เช่น เพศ^{2,3} อายุ เชื้อชาติ โรคอ้วน^{3,4} การเห็นคุณค่าในตนเอง^{5,6,7} ความมุ่งมั่น⁸ สัมพันธภาพในครอบครัว ความสัมพันธ์กับครู ความวิตกกังวล ความเครียด และภาวะซึมเศร้า^{9,10} จากแบบจำลองชีวนิเวศวิทยาของการพัฒนามนุษย์ อธิบายว่า การที่เด็กมีการพัฒนาบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดจากการได้รับอิทธิพลจาก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ กระบวนการ บุคคล บริบท และเวลา โดยอิทธิพลของกระบวนการและบุคคลเป็น 2 องค์ประกอบ ที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อเด็กมากที่สุด¹¹ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยด้านบุคลิกของเด็กและสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดตัวเด็กมากที่สุด

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การถูกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณค่าในตนเอง⁵ และการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำสามารถทำนายการถูกลั่นแกล้งได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว⁶ การส่งเสริมความมุ่งมั่น (grit) ช่วยให้นักเรียน

พัฒนาความสนใจและเห็นคุณค่าในตนเอง¹² สามารถช่วยลดปัญหาการถูกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้³ ปัจจัยด้านเพศ พบว่าวัยรุ่นเป็นช่วงค้นหาตัวตน การแสดงออกทางเพศ และบรรทัดฐานทางสังคมส่งผลต่อการเลือกปฏิบัติทางเพศ¹³ มีการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงมีความเสี่ยงถูกลั่นแกล้งสูงกว่านักเรียนชาย³ และนักเรียนรักเพศเดียวกัน และรักสองเพศ มีความเสี่ยงถูกลั่นแกล้งสูงกว่ากลุ่มรักต่างเพศ² นักเรียนในกลุ่มอายุที่น้อยกว่ามีแนวโน้มถูกลั่นแกล้งมากกว่า³ และนักเรียนที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานมีความเสี่ยงถูกล้อเลียนจากรูปร่างที่ต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม^{3,4} นอกจากนี้ สัมพันธภาพในครอบครัวยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกลั่นแกล้ง เด็กที่ครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์และทักษะทางสังคมแก่เด็ก ซึ่งเป็นปัจจัยป้องกันการถูกลั่นแกล้ง¹⁰

ปัญหาการถูกลั่นแกล้งในวัยรุ่นมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น แต่ในประเทศไทยยังมียังงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องจำกัด โดยพบเพียงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการถูกลั่นแกล้งกับการเห็นคุณค่าในตนเอง⁵ และการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการถูกลั่นแกล้งทางไซเบอร์⁹ ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความมุ่งมั่น เพศ และดัชนีมวลกาย ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยจากต่างประเทศ^{2,3,4,8} ซึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบความชุกของการถูกลั่นแกล้งตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา¹⁴ แต่ยังคงขาดการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกลั่นแกล้งในนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม¹⁵ ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการถูกลั่นแกล้งและมีผลกระทบด้านจิตใจในระยะยาว โดยมุ่งศึกษาปัจจัยด้านบุคคล

และกระบวนการตามแนวคิดชีวนิเวศวิทยา¹¹ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความมุ่งมั่น สัมพันธภาพในครอบครัว เพศ อายุ และดัชนีมวลกาย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเฝ้าระวังและพัฒนาแนวทางป้องกันการถูกกลั่นแกล้งที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานการวิจัย

การเห็นคุณค่าในตนเอง ความมุ่งมั่น สัมพันธภาพในครอบครัว เพศ อายุ และดัชนีมวลกาย มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบจำลองชีวนิเวศวิทยาของการพัฒนามนุษย์ (bioecological model of human development) โดยแนวคิดนี้เชื่อว่า การพัฒนาของมนุษย์เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างปัจจัยภายในบุคคล และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการ (process) เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่อยู่ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางและบริบทโดยรอบ เป็นกระบวนการใกล้ชิดที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาของมนุษย์ เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก 2) บุคคล (person) เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล และส่วนของลักษณะบุคคลที่แสดงออกมาให้เห็น จะมีอิทธิพลต่อวิธีที่ผู้อื่นตอบสนองต่อบุคคลนั้น เช่น แรงจูงใจ ความพากเพียร ความตั้งใจ ทักษะ

ความรู้ รูปลักษณ์ภายนอก เพศ และบุคลิกภาพ เป็นต้น 3) บริบท (context) เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวบุคคล และ 4) เวลา (time) เป็นช่วงเวลาต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลในการพัฒนาของมนุษย์¹¹ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความมุ่งมั่น เพศ อายุ และดัชนีมวลกาย และปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบมากที่สุดต่อการพัฒนาให้บุคคลถูกกลั่นแกล้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนาเชิงสหสัมพันธ์ (descriptive correlation research) เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 11 โรงเรียน มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งหมด 22,031 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 416 คน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้ เกณฑ์คัดเข้า คือ 1) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา อายุ 12-18 ปี และ 2) สามารถอ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ เกณฑ์คัดออก คือ นักเรียนที่มีภาวะซึมเศร้า คัดกรองโดยครูประจำชั้นจากแบบคัดกรองของโรงเรียน และเกณฑ์การถอนตัวผู้เข้าร่วมการวิจัย คือ นักเรียนที่ไม่สามารถตอบแบบสอบถามได้ครบทั้งหมด

$$\text{ผู้วิจัยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตร}^{16} s = \frac{(X^2 NP(1-P))}{(d^2 (N-1)+X^2 P(1-P))}$$

โดยกำหนดให้ s คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ X^2 คือ ค่าไคสแควร์ (3.841) N คือ จำนวนประชากร P คือ สัดส่วนประชากร (.50) และ d คือ ความคลาดเคลื่อน (.05) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 378 คน และเพื่อกรณีสูญหายร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการสูญเสียอำนาจการทดสอบจากการที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามไม่ครบ ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 416 คน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) สุ่มอย่างง่ายจาก 11 โรงเรียน จับฉลากเลือกมา 2 โรงเรียน 2) สุ่มแบบมีชั้นภูมิตามสัดส่วนจำนวนนักเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่ 1 จำนวน 226 คน และโรงเรียนที่ 2 จำนวน 190 คน 3) สุ่มแบบมีชั้นภูมิตามสัดส่วนจำนวนนักเรียน ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นเรียน

และ 4) สุ่มจำนวนนักเรียนแต่ละห้องเรียน โดยสุ่มอย่างง่ายจากการจับฉลากมา 1 ห้องเรียน และสุ่มจับฉลากเลขที่นักเรียนเพื่อเลือกนักเรียนเข้าสู่วิจัยการศึกษาค้นคว้าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังได้รับการอนุมัติการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ยื่นเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียน
2. เมื่อได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยเข้าติดต่อประสานงานกับครูประจำชั้นเรียนที่ได้จากการสุ่ม เพื่อแนะนำตัวและชี้แจงรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนำเอกสารชี้แจงอาสาสมัครและเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยไปให้ผู้ปกครองพิจารณาอนุญาตในการเข้าร่วมการวิจัย และให้นำมาส่งคืนในวันถัดไป
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันและเวลาที่กำหนดด้วยตนเอง ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในห้องเรียน โดยไม่ปะปนกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลด้วยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้ง ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความมุ่งมั่น สัมพันธภาพในครอบครัว อายุ และดัชนีมวลกาย ด้วยสถิติ Spearman's rank correlation เนื่องจากผู้วิจัยได้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ Pearson product-moment correlation พบว่า ข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรเพศกับการถูกกลั่นแกล้ง ด้วยการทดสอบ Chi-square

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล รหัส มว.จ.392/2567.20.12.2567 วันที่ 29 มกราคม 2568 การเข้าร่วมการวิจัยเป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลถูกเก็บเป็นความลับ ไม่มีการระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวหรือยกเลิกในการเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกขั้นตอน โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย และคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 61 ข้อ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้น ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX) น้ำหนัก ส่วนสูง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และลักษณะการพักอาศัย
2. แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง ใช้แบบประเมินคุณค่าในตนเอง (revised Thai Rosenberg self-esteem scale) ที่แปลเป็นภาษาไทย^{17,18} จำนวน 10 ข้อ เป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท 4 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง 10-20 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ คะแนนอยู่ระหว่าง 21-30 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง และคะแนนอยู่ระหว่าง 31-40 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
3. แบบสอบถามความมุ่งมั่น (แบบสั้น) ฉบับภาษาไทย^{19,20} จำนวน 8 ข้อ เป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท 4 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง 8-40 คะแนน คะแนนน้อย หมายถึง มีความมุ่งมั่นน้อย และคะแนนมาก หมายถึง มีความมุ่งมั่นมาก
4. แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ใช้แบบประเมินระดับสัมพันธภาพในครอบครัว²¹ จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง 0-11 คะแนน หมายถึง มีสัมพันธภาพครอบครัวในระดับน้อย คะแนนอยู่ระหว่าง 12-17 คะแนน หมายถึง มีสัมพันธภาพครอบครัวในระดับปกติ และคะแนนอยู่ระหว่าง 18-25 คะแนน หมายถึง มีสัมพันธภาพครอบครัวในระดับมาก
5. แบบสอบถามการถูกกลั่นแกล้ง โดยใช้แบบสอบถามการถูกกลั่นแกล้งสำหรับเด็กวัยรุ่นไทย⁵ จำนวน 30 ข้อ เป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่าของลิเคิร์ท 5 ระดับ ประกอบด้วยการถูกกลั่นแกล้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านวาจา ด้านความสัมพันธ์ ด้านอารมณ์ และด้านไซเบอร์ คะแนนอยู่ระหว่าง 1-30 คะแนน หมายถึง ไม่ถูกกลั่นแกล้ง คะแนนอยู่ระหว่าง 31-60 คะแนน หมายถึง ถูกกลั่นแกล้งระดับน้อย คะแนนอยู่ระหว่าง 61-90 คะแนน หมายถึง ถูกกลั่นแกล้งระดับปานกลาง คะแนนอยู่ระหว่าง 91-120 คะแนน หมายถึง ถูกกลั่นแกล้งระดับมาก และคะแนนอยู่ระหว่าง 121-150 คะแนน หมายถึง ถูกกลั่นแกล้งระดับมากที่สุด

เครื่องมือวิจัยทั้งหมดได้รับอนุญาตจากผู้พัฒนา

เครื่องมือ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและวัยรุ่น 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต 1 ท่าน และครูมัธยมศึกษา 1 ท่าน หลังผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมด้านภาษาและนำแบบสอบถามหาค่าความตรงตามเนื้อหา (content validity index: CVI) แต่ละแบบสอบถามได้ค่า CVI เท่ากับ 1 และตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียน ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามความมุ่งมั่น (แบบสั้น) ฉบับภาษาไทย แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว และแบบสอบถามการถูกกลั่นแกล้ง ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.84 0.81 0.80 และ 0.97 ตามลำดับ

ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างตอบกลับแบบสอบถามจำนวน 392 คน (ร้อยละ 94.23) แต่ถูกคัดออกเนื่องจากตอบแบบสอบถามไม่ครบ จำนวน 5 คน ดังนั้น จึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ผล 387 คน ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.90 รองลงมาคือเพศชาย ร้อยละ 42.20 และเพศทางเลือก (LGBTQ+) ร้อยละ 5.90 ตามลำดับ มีอายุเฉลี่ย 15.19 (SD = 1.76) ปี มีอายุ 13 ปี มากที่สุด ร้อยละ 18.30 รองลงมาคืออายุ 14, 16, 17, 15, 18 และ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.10, 16.30, 15.50, 15.20, 12.70 และ 3.90

ตารางที่ 1 ระดับของตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว และการถูกกลั่นแกล้ง (n = 387)

ระดับของตัวแปร	N	%
การเห็นคุณค่าในตนเอง		
มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ	8	2.10
มีการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง	208	53.70
มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง	171	44.20
สัมพันธภาพในครอบครัว		
มีสัมพันธภาพครอบครัวในระดับมาก	205	53.00
มีสัมพันธภาพครอบครัวในระดับปกติ	157	40.50
มีสัมพันธภาพครอบครัวในระดับน้อย	25	6.50
การถูกกลั่นแกล้ง		
ไม่ถูกกลั่นแกล้ง	32	8.25
ถูกกลั่นแกล้งระดับน้อย	299	77.25
ถูกกลั่นแกล้งระดับปานกลาง	36	9.30
ถูกกลั่นแกล้งระดับมาก	18	4.70
ถูกกลั่นแกล้งระดับมากที่สุด	2	0.50

ตามลำดับ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX) เฉลี่ยอยู่ที่ 3.41 (SD = 0.47) มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมสูงที่สุดอยู่ในช่วง 3.51-4.00 คิดเป็นร้อยละ 54.00 รองลงมาคือช่วง 3.01-3.50, 2.51-3.00 และ 2.00-2.50 คิดเป็นร้อยละ 28.00, 13.30 และ 4.70 ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกาย (BMI) อยู่ที่ 21.35 (SD = 4.87) กิโลกรัม/เมตร² ค่าดัชนีมวลกายอยู่ในเกณฑ์ปกติมากที่สุด ร้อยละ 39.53 รองลงมาคืออยู่ในเกณฑ์น้ำหนักน้อยหรือพอม โรคอ้วนระดับที่ 1 น้ำหนักเกิน และโรคอ้วนระดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 32.82, 11.11, 9.82 และ 6.72 ตามลำดับ มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา คือ แต่งงานและอยู่ด้วยกันมากที่สุด ร้อยละ 56.10 รองลงมาคือ หย่าร้าง แต่งงานแยกกันอยู่ ไม่ได้แต่งงานแต่อยู่ด้วยกัน บิดาเสียชีวิต สมรสใหม่ มารดาเสียชีวิต บิดาและมารดาเสียชีวิต ร้อยละ 22.60, 6.70, 4.90, 4.70, 2.60, 2.10 และ 0.30 ตามลำดับ อาศัยอยู่กับบิดาและมารดามากที่สุด ร้อยละ 55.56 รองลงมาคือ พักอาศัยอยู่กับมารดา พักอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น ๆ (ญาติ) พักอาศัยอยู่กับบิดาและพักอาศัยอยู่กับครอบครัวเพื่อน ร้อยละ 18.09, 16.02, 8.26 และ 2.07 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเอง 29.74 (SD = 4.32) คะแนน ค่าเฉลี่ยความมุ่งมั่น 24.48 (SD = 4.13) คะแนน ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพในครอบครัว 17.72 (SD = 4.17) คะแนน และค่าเฉลี่ยการถูกกลั่นแกล้งโดยรวม 45.71 (SD = 18.74) คะแนน โดยถูกกลั่นแกล้งมากที่สุดด้านวาจามีค่าเฉลี่ย 12.24 (SD = 5.51) คะแนน รองลงมา คือ ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ด้านความสัมพันธ์ และด้านไซเบอร์ มีค่าเฉลี่ย 8.76 (SD = 4.39), 8.57 (SD = 4.64), 8.25 (SD = 4.19) และ 7.86 (SD = 3.69) คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุดในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.70 รองลงมาคือ มีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับสูง และมีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับต่ำ ร้อยละ 44.20 และ 2.10 ตามลำดับ มีสัมพันธ์ภาพครอบครัวในระดับมาก ร้อยละ 53.00 รองลงมาคือ มีสัมพันธ์ภาพครอบครัวในระดับปกติ และมีสัมพันธ์ภาพ

ครอบครัวในระดับน้อย ร้อยละ 40.50 และ 6.50 ตามลำดับ และมีการถูกกลั่นแกล้งมากที่สุดในระดับน้อย ร้อยละ 77.25 รองลงมา คือ ถูกกลั่นแกล้งระดับปานกลาง ไม่ถูกกลั่นแกล้ง ถูกกลั่นแกล้งระดับมาก และถูกกลั่นแกล้งระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.30, 8.25, 4.70 และ 0.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ความมุ่งมั่น สัมพันธภาพในครอบครัว อายุ และดัชนีมวลกาย กับการถูกกลั่นแกล้ง (n = 387)

ตัวแปร	การถูกกลั่นแกล้ง	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_s)	p-value
การเห็นคุณค่าในตนเอง	-.292	.000*
ความมุ่งมั่น	-.229	.000*
สัมพันธภาพในครอบครัว	-.295	.000*
อายุ	-.080	.115
ดัชนีมวลกาย	.068	.180

*p < .05

ตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ($r = -.292$, $p < .05$) ความมุ่งมั่น ($r = -.229$,

$p < .05$) และสัมพันธภาพในครอบครัว ($r = -.295$, $p < .05$) แต่อายุ ($r = -.080$, $p = .115$) และดัชนีมวลกาย ($r = .068$, $p = .180$) ไม่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้ง

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการถูกกลั่นแกล้ง (n = 387)

ตัวแปร	การถูกกลั่นแกล้ง		X^2	p-value
	ไม่ถูกกลั่นแกล้ง	ถูกกลั่นแกล้ง		
เพศ			1.313	.519
เพศชาย	11	152		
เพศหญิง	18	183		
เพศทางเลือก (LGBTQ+)	3	20		

*p < .05

ตารางที่ 3 พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้ง ($X^2 = 1.313$, $p = .519$)

การอภิปรายผลการวิจัย

การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.292$, $p < .05$) แสดงว่า บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงมีแนวโน้มถูกกลั่นแกล้งลดลง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง รองลงมาคือระดับสูง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยภายในที่ช่วยให้บุคคลรับมือสถานการณ์เชิงลบได้ดี^{11,17} ส่งผลให้โอกาสถูกกลั่นแกล้งลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้พบว่า คุณค่าในตนเองของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกกลั่นแกล้ง⁵ และกิจกรรมส่งเสริมคุณค่าในตนเองสามารถช่วยให้นักเรียนรับมือปัญหาการถูกกลั่นแกล้งได้²²

ความมุ่งมั่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.229$, $p < .05$) อธิบายได้ว่า ผู้ที่มีความมุ่งมั่นสูงมีแนวโน้มถูกกลั่นแกล้งลดลง ความมุ่งมั่นเป็นคุณลักษณะของความพยายามต่อเป้าหมายระยะยาวและความอดทนต่ออุปสรรค²³ วัยรุ่นที่มีความมุ่งมั่นและวินัยสูงจะมีผลการเรียนดี²⁴ ผลการวิจัยที่ดีแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจและความตั้งใจในการเรียนของเด็ก ซึ่งเป็นปัจจัยภายในของแต่ละบุคคลที่ช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนาตนเอง¹¹ กลุ่มตัวอย่างมี GPAX เฉลี่ย 3.41 และอยู่ในช่วง 3.51–4.00 มากที่สุด สะท้อนถึงความมุ่งมั่นด้านการเรียน สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า ความมุ่งมั่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกกลั่นแกล้ง การส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจในเป้าหมายของตนเอง นักเรียนจะมีความมุ่งมั่นและอดทนต่อการทำให้ถึงเป้าหมายมากขึ้น⁸ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้ไม่ได้มีความรู้สึกถึงการถูกกลั่นแกล้ง เพราะสนใจในการทำตามเป้าหมายของตนเองมากกว่าสนใจสิ่งรบกวนภายนอก

สัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.295$, $p < .05$) โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.00 มีสัมพันธ์ภาพครอบครัวในระดับมาก และส่วนใหญ่ปฏิบัติตามตารางงานและอาศัยอยู่ร่วมกัน สะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว สัมพันธภาพดังกล่าวเป็นกระบวนการใกล้ชิดที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก¹¹ ซึ่งช่วยเสริมความมั่นคงทางจิตใจและทักษะทางสังคม¹⁰ ทำให้เด็กมีแนวโน้มไม่ถูกกลั่นแกล้ง สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีผลต่อการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁹

อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้ง

($r = -.080$, $p = .115$) โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 77.25 ถูกกลั่นแกล้งในระดับน้อย และพบการกลั่นแกล้งในทุกช่วงอายุ งานวิจัยก่อนหน้านี้ชี้ให้เห็นว่า การกลั่นแกล้งเกิดได้ในทุกระดับชั้น แต่รูปแบบอาจเปลี่ยนไปตามเพศและอายุ โดยเฉพาะในเพศหญิงช่วงมัธยมศึกษามักเผชิญการถูกกลั่นแกล้งด้านความสัมพันธ์และด้านไซเบอร์เพิ่มขึ้น²⁵ จากข้อมูลดังกล่าว วิเคราะห์ได้ว่า ทุกช่วงอายุมีโอกาสถูกกลั่นแกล้ง แต่รูปแบบการถูกกลั่นแกล้งอาจแตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุ

เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้ง ($X^2 = 1.313$, $p = .519$) ซึ่งเพศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวิธีการที่ผู้อื่นจะตอบสนองต่อบุคคลนั้น โดยมีความเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลนั้นแสดงออกเกี่ยวกับเพศของตนเอง¹¹ ประเทศไทยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ ในปี พ.ศ. 2558 และกฎหมายสมรสเท่าเทียม พ.ศ. 2568 รวมถึงนโยบายของโรงเรียนที่ป้องกันการเลือกปฏิบัติทางเพศ ซึ่งอาจทำให้เพศทางเลือกไม่ได้ถูกกลั่นแกล้งแตกต่างจากเพศอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า นโยบายป้องกันการถูกกลั่นแกล้งทางเพศของโรงเรียน ช่วยลดการถูกกลั่นแกล้งในนักเรียนที่มีความหลากหลายทางเพศ²⁶ อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า เพศหญิง เพศชาย และเพศทางเลือก ไม่ถูกกลั่นแกล้ง แต่แสดงให้เห็นว่าทุกเพศมีโอกาสถูกกลั่นแกล้ง ดังนั้นแนวทางป้องกันการถูกกลั่นแกล้งควรให้ความสำคัญกับทุกเพศ

ดัชนีมวลกายไม่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้ง ($r = .068$, $p = .180$) อธิบายได้ว่า แม้วัยรุ่นจะเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ภายนอก แต่ความสำคัญของดัชนีมวลกายที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ ไม่ได้มีอิทธิพลมากกว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง²⁷ กล่าวคือ วัยรุ่นที่มีดัชนีมวลกายเกินเกณฑ์ปกติจะไม่ตกเป็นเหยื่อของการถูกกลั่นแกล้ง หากมองเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุดในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับสูง จึงทำให้ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีมวลกายไม่มีความสัมพันธ์กับการถูกกลั่นแกล้ง สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างการถูกกลั่นแกล้งของนักเรียนที่มีภาวะอ้วนและน้ำหนักเกินกับนักเรียนที่มีน้ำหนักปกติ²⁸

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

พยาบาล ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพจิตของเด็ก สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาต่อยอดองค์

ความรู้ในการออกแบบมาตรการป้องกันการถูกกลั่นแกล้ง โดยส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง ให้มีความมุ่งมั่นในการเรียน หรือการทำตามเป้าหมาย และเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการถูกกลั่นแกล้งในบริบทอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ชนบท หรือศึกษาเปรียบเทียบการถูกกลั่นแกล้งระหว่างบริบทเมืองและชนบท เพื่อให้มีความเฉพาะกับบริบทของเด็กมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาลงของโปรแกรมการป้องกันการถูกกลั่นแกล้งแบบบูรณาการที่ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเองและมีความมุ่งมั่นในการเรียนหรือการทำตามเป้าหมาย และส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว และติดตามประเมินผลในระยะยาว

References

1. Department of Children and Youth. Report on the situation of children and youth 2021. Bangkok: Ministry of Social Development and Human Security; 2021. (in Thai)
2. Liu X, Yang Z, Yang M, Ighaede-Edwards IG, Wu F, Liu Q, et al. The relationship between school bullying victimization and mental health among high school sexual minority students in China: A cross-sectional study. *Journal of Affective Disorders*. 2023;334(15):69-76.
3. Nguyen TH, Shah GH, Kaur R, Muzamil M, Ikhile O, & Ayangunna E. Factors Predicting In-School and Electronic Bullying among High School Students in the United States: An Analysis of the 2021 Youth Risk Behavior Surveillance System. *Children*. 2024;11(7):1-13.
4. Xie Y, Wang X, Wang X, & Liu L. Gender Differences in the Effects of BMI on School Bullying and Victimization in China: Comparing Normal Weight, Underweight and Overweight Secondary School Students. *Children*. 2022; 9(9):1-10.
5. Suwannarach S, & Thanatthreerakul C. Relationships between bullying victimization and perceived self-esteem of adolescences at Nai-Muang Sub-District, Muang District, Khon Kaen Province. *Journal of Nursing Science and Health*. 2022;45(2):65-77. (in Thai)
6. Choi B, & Park S. Bullying Perpetration, Victimization, and Low Self-esteem: Examining Their Relationship Over Time. *Journal of Youth and Adolescence*. 2021;50(4):739-52.
7. Ersozlu Z, Wildy H, Ersozlu A, Lawrence D, Karakus M, Sorgo A, et al. Self-esteem, Bullying Perpetration/Victimization and Perceived Parental Support in a Nationally Representative Sample of Australian Students. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*. 2020;69(3): 49-68.
8. Wang L, Chen Q, Peng Z, Ye C, & Zhou X. Six-week grit training course reduces school bullying: A quasi-experimental study. *Frontiers in Child and Adolescent Psychiatry*. 2023;1(4):1-7.
9. Laisuwannachart P, Suteeprasert T, & Bunsiriluck S. Factors predicting cyberbullying perpetration and victimization among students in central Thailand. *Journal of Mental Health of Thailand*. 2022;30(2):100-13. (in Thai)
10. Qiu T, Wang S, Hu D, Feng N, & Cui L. Predicting risk of bullying victimization among primary and secondary school students: Based on a machine learning model. *Behavioral Sciences*. 2024;14(1):1-16.
11. Bronfenbrenner U, & Morris PA. The bioecological model of human development. In: Lerner RM, & Damon W, editors. *Handbook of child psychology: Theoretical models of human development*. 6th ed. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons; 2006.

12. Park D, Yu A, Baelen RN, Tsukayama E, & Duckworth AL. Fostering grit: Perceived school goal-structure predicts growth in grit and grades. *Contemporary Educational Psychology*. 2018;55(4):120-8.
13. Hegde A, Chandran S, & Pattnaik JI. Understanding Adolescent Sexuality: A Developmental Perspective. *Journal of Psychosexual Health*. 2022;4(4):237-42.
14. Sook-em P, & Wattanasoontornsakul P. The prevalence of school bullying in grade 4-6 primary school students in sub-district Nai Mueang Nakhon Ratchasima city municipality. *Thai Journal of Pediatrics*. 2024;63(4):101-13. (in Thai)
15. Erikson EH. *Identity: Youth and crisis*. New York: W. W. Norton & Company; 1968.
16. Krejcie RV, & Morgan DW. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 1970;30(3): 607-10.
17. Rosenberg M. *Society and the adolescent self-image*. Princeton (NJ): Princeton University Press; 1965.
18. Wongpakaran T, & Wongpakaran N. A comparison of reliability and construct validity between the original and revised versions of the Rosenberg Self-Esteem Scale. *Psychiatry Investigation*. 2012;9(1):54-8.
19. Duckworth A, & Quinn P. Development and validation of the Short Grit Scale (GRIT-S). *Journal of personality assessment*. 2009; 91(2):166-74.
20. Tangmunkongvorakul A, Kelly M, Thongpibul K, Musumari P, Srithanaviboonchai K, & Banwell C. The Association Between Connectedness and Grit Among Thai In-school Adolescents in Urban Chiang Mai, Thailand. *Frontiers in Psychology*. 2022;13(1):1-9.
21. Office of Healthy Child Promotion. *Elementary Child Happiness: ECH-Thai 9*. Bangkok: ThaiHealth; 2023. (in Thai)
22. Prasitsart B, Bunthumporn N, & Vuthiarpa S. The Effects of A Life-Skills Training Program on The Coping Strategies of Bullied Middle School Students. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 2022;23(1):303-12. (in Thai)
23. Duckworth A, Peterson C, Matthews M, & Kelly D. Grit: Perseverance and Passion for Long-Term Goals. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2007; 92(6):1087-101.
24. Duckworth AL, & Seligman ME. Self-discipline outdoes IQ in predicting academic performance of adolescents. *Psychological Science*. 2005;16(12): 939-44.
25. Fujikawa S, Mundy LK, Canterford L, Moreno-Betancur M, & Patton GC. Bullying Across Late Childhood and Early Adolescence: A Prospective Cohort of Students Assessed Annually From Grades 3 to 8. *Academic Pediatric Association*. 2021;21(2):344-51.
26. Greytak EA, Kosciw JG, & Boesen MJ. Putting the “T” in “Resource”: The Benefits of LGBT-Related School Resources for Transgender Youth. *Journal of LGBT Youth*. 2013;10(1-2): 45-63.
27. Creese H, Saxena S, Nicholls D, Pascual Sanchez A, & Hargreaves D. The role of dieting, happiness with appearance, self-esteem, and bullying in the relationship between mental health and body-mass index among UK adolescents: a longitudinal analysis of the Millennium Cohort Study. *EClinicalMedicine*. 2023;60(6):1-13.
28. Uslu N, & Evgin D. Bullying and Coping with Bullying Among Obese/Overweight and Normal Weight Children. *Archives of Psychiatric Nursing*. 2022;36(3):7-16.